

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Մ Ա Ն Կ Ա Կ Ա Ն
 ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒՆԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
 ՅԵՎ
 ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՊԻՈՆԵՐ ԱԿՏԻՎԻ ՀԵՏ

ԳԵՏՀՐԱՄ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1933

Մ. ՌԵՅԵՐՈՒԴ

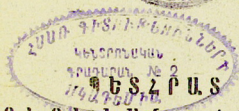
3K100

12

Մ Ա Ն Կ Ա Կ Ա Ն
Ի Ն Ք Ն Ա Գ Ո Ր Ծ Ո Ւ Ն Ե Յ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ը
Յ Ե Վ
Ա Շ Ի Ա Տ Ա Ն Ք Ը Պ Ի Ո Ն Ե Ր Ա Կ Տ Ի Վ Ի Հ Ե Տ

A
T
4404

★

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն — 1 9 3 3

Պատ. խմբագիր՝ Արմա Հարենց
Տեխ. խմբագիր Գ. Ջենյան
Թարգմանեց՝ Վ. Թերզիբաշյան
Սրբագրեց՝ Ո. Դասարճյան
Հրատ. № 255

Պատկեր տպարան, Գ. Գալիկ 8148 թ/ Պատկեր № 1312. Տիւրմ 2000

Հանձնված է արտադրության 28 մայիսի 1933 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 25 հունիսի 1933 թ.

1. ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՆՐԱ ՃԱ-
ՆԱՊԱՐՀԻՆ ՅԵՂԱԾ ԱՐԳԵԼԱԿՆԵՐԸ

Մենք չենք կարող յերեխաների ինքնա-
դործության զարգացման և պիտներական ազ-
տիվի հետ տարվելիք աշխատանքի հարցը
քննել առանց կոնկրետ կերպով կապակցելու
այդ հարցը այն նոր պայմանների հետ, վո-
րոնց մեջ ընթանում է մեր կազմակերպության
զարգացումը: Սոցիալիստական շինարարու-
թյան հաջողությունները, կոլեկտիվացման
բուռն աճումը, կուլակության վերացումը
վորպես դասակարգի և այս ամենի հետ կապ-
ված դասակարգային պայքարի սրումը մեր
յերկրում ստեղծում են այնպիսի պայմաններ,
վորոնք տարբերվում են այն պայմաններից,
վորոնց մեջ ընթանում էր մեր կազմակերպու-
թյան զարգացումը սրանից յերեք-չորս տարի
առաջ:

Պիտներ կազմակերպության մեջ ինքնա-
դործության պրոբլեմը նոր չէ: Սակայն այդ
պրոբլեմը յերբեք այնքան սուր չի դրվել մեր
առաջ, ինչպես այժմ: Այդ բացատրվում է
ներառով, վոր նոր պայմանները ստեղծում են
նոր հնարավորություններ մեր աշխատանքի
ծավալման համար, դնում են նոր խնդիրներ
և ստիպում են նոր ձեւով քննել ինքնադործու-
թյան հարցերը:

Ի՞նչ է ԱՐԳԵԼԱԿՈՒՄ ԻՆՔՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆԸ

Կարո՞ղ ենք արդյոք ասել, վոր պիտներա-
կան կազմակերպություններն արդեն ձեռք են
բերել վորոշակի բեկում ինքնագործության
ծավալման մեջ, վոր մեզանում արդեն իրոք
տեղի յե ունեցել բեկում յերեխաներին մեր
կազմակերպության ղեկավարման գործում
ներդրավելու ուղղությամբ, վոր իրոք կեն-
սագործվել է՝ «Պիոներները պետք է լինեն ի-
րենց կազմակերպության տերերը» լոզունգը:
Վորոշ առաջադիմություն, իհարկե կա: Այդ
առաջադիմությունը հնարավորություն է
տալիս մեզ նախապես նշել միջոցառումների
վորոշ մի սխտեմ, — ինքնագործություն, և
ակտիվի հետ տարվելիք աշխատանքի վճռա-
կան ծավալման համար:

Սակայն բեկում դեռևս չկա:

Ինչ է ինքնագործությունը և այն ինչպես
է դրված մեր պիտներական կազմակերպության
աշխատանքների մեջ: Արդյոք այդ մոդա՞ յե,
կամ ինչվոր ժամանակավոր անհրաժեշտու-
թյուն, կամ վորևէ մի այլ բան: Ինքնագոր-
ծությունը պիտներական շարժման մեջ վճռա-
կան մոմենտ է, մեր աշխատանքի հիմնական
սկզբունքներից մեկը: Մատաղ սերնդի կոմու-
նիստական դաստիարակությունն անհնար է
առանց յերեխաների կոնկրետ գործնական
մասնակցությանը սոցիալիստական շինարա-
րության — բանվոր դասակարգի հեղափոխա-

կան պայքարին: Յեւ մենք, ղեկավարներս, պետք է յերեխաների առաջ այնպես դնենք քանվոր դասակարգի խնդիրները և նպատակները, տանք նրանց այնպիսի կոնկրետ բովանդակություն և այնպիսի ձևեր, վոր այդ խնդիրներն և նպատակները մոտիկ լինեն յերեխային, խանդավառեն և վողեւորեն նրան մասնակցելու այդ խնդիրների իրագործման համար մղած պայքարին:

Յեթե այդպես չլինի, յեթե յերեխան չբմբռնի նրան շրջապատող սոցիալական միջավայրի առանձնահատկությունները, նրան շրջապատող կյանքը, չի կարող լինել ինֆուզործություն, ուրեմն և չի կարող գոյություն ունենալ պիոներական կազմակերպություն քանի վոր ինքնագործությունը և նախաձեռնությունը, պիոներական աշխատանքների մեջ, հիմնական ու կարևոր մոմենտներ են և, վորն անմենագլխավորն է նրանց հիման վրա յեն կառուցված պիոներ աշխատանքները:

Կարե^օլի յե արդյոք հանդուրժել, յերբ յերեխան դալիս է մեզ մոտ, մտնում է մեր ջուկատը, ապրում և աշխատում է այնտեղ միմիայն արտաքին նշանների համար, միայն այն բանի համար, վոր նա սիրում և հարգում է կոլվարին և այլն: Նման դրություն չի կարելի հանդուրժել: Վորովհետև դրանով յերեխան միայն կարող է ժամանակավորապես տարվել և վողեւորվել: Յերեխան ուզում է գործել, նա մեր խորհրդային յերեխան, պա-

տանին—ուզում ե գործել վորոշ ուղղությամբ,
վորը թելադրում ե նրան չըջապատող խորհր-
դային միջավայրը, թելադրում ե նրան սո-
ցիալիստական շինարարության ամբողջ ըն-
թացքը:

Սակայն յերեխաները կարիք ունեն կադ-
մակերպության: Անհրաժեշտ ե ոգնել նրանց,
ձևակերպել նրանց անորոշ, տարտամ և ան-
կայուն ձգտումները, լուծել նրանց չըջապա-
տող հասարակական կյանքի սուր հակասու-
թյունների հանդույցը: Պետք ե ոգնել նրանց,
վորպեսզի նրանք կարողանան հասկանալ և
ըմբռնել իրենց վրա ներգործող վնասակար
ազդեցությունների եյությունը և սովորեց-
նել նրանց կռվել այդ վնասակար ազդեցու-
թյունների դեմ:

Մենք պետք ե դասակարգայնորեն սրենք
յերեխայի աչքը և ականջը, սովորեցնենք նրան
տեսնել և լսել կյանքը, վողեւորենք նրան
բանվոր դասակարգի խնդիրների վիթխարի-
ությամբ:

Բայց այս ամենը հնարավոր ե միայն այն
ժամանակ, յերբ մենք յերեխաներին հնարա-
վորություն ենք տալիս դառնալ չըջապատող
հասարակական կյանքի մասնակիցներ, ստեղ-
ծագործողներ, յերբ մենք սգնում ենք նրանց
գործնականում, կյանքի վորճով քննել և հաս-
կանալ նրանց չըջապատող միջավայրի եյու-
թյունը, բանվոր դասակարգի նպատակների և
խնդիրների իրագործման ուղիները, ինչպես և

բանվոր դասակարգի յերրորդ սերնդի դերը
այդ խնդիրներին իրադրութեան ասպարիզում:

Պիոներական շարժումը հենց այս բոլոր
խնդիրներում պետք է ոգնի մեր յերկրի մա-
տաղ սերնդին: Մեր ամբողջ սխառեմը հենց
գնում է այս ուղղութեամբ: Դժվար չե՞ յու-
րացնել հասարակական-ոգտակար աշխատան-
քի մեխանիկական դրումը ջոկատում, աշխի-
քըն աշխարհի դրություն, յերբ կոլվարը յերե-
խային տալիս է վորոշ առաջադրանքներ և ա-
սում է. — «Մա հասարակական-ոգտակար աշ-
խատանք ե և դու պարտավոր ես գրադվել դը-
րանով, վորովհետեւ դու պիոներ ես», — աշա-
պիսի դրություն վոչ մի վոգեվորություն չի
առաջացնում յերեխայի մեջ, չի խանդավա-
ռում նրան, վորովհետեւ վերից տրված այդ
առաջադրանքի իմաստը չի ըմբռնվում, չի
յուրացվում յերեխայի կողմից:

Միանգամայն պարզ է, վոր հենց նման
մեխանիկական մոտեցումը հաճախ ստեղծում
է աշխարհի դրություն, յերբ յերկիրը լարված
ուժերով գրադված է մի գործով, իսկ պիոներ
ջոկատը մի այլ գործով, թեեւ նույնպէս «հա-
սարակական-ոգտակար»: Միայն այն ժամա-
նակ ջոկատը համընթաց կգնա կյանքի հետ,
չի կատարի «առհասարակ»՝ հասարակական-
ոգտակար աշխատանք, յերբ կոլվարը ջոկա-
տին հեռու չի պահում կյանքից, չի կտրում ա-
ռորյա աշխատանքից, այլ ղեկավարում է նը-
րան կյանքի հետ իր ունեցած ծանոթութեան
միջոցով:

Ահա այսպես ե դրված ինքնագործության հարցը: Ահա թե ինչու յուրաքանչյուր վոք պետք ե պարզորեն ըմբռնի, վոր ինքնագործությունը մեր պիտոներական կազմակերպության մեջ հնարավի ինչ վոր բան չե, վորովհետե նա հանդիսանում ե այն հիմքը, վորի վրա քարձարանում ե մեր ամբողջ աշխատանքը, մեր մեքողիկան, մեր սիստեմը:

ԹԵՈՐԻԱ ՅԵՎ ՊՐԱԿՏԻԿԱ

Բայց այս թեորիան ե: Պրակտիկայից մենք գիտենք, վոր գործը զգալի չափով այլ կերպ ե դրված: Մեր սկզբունքներից շատերը խեղաթյուրվում են: Մեր բոլոր ցավերի արմատը գտնվում ե այն բանում, վոր մենք մինչև այժմ չենք կարողանում լուծել հիմնական խնդիր—ինքնագործության հարցը այնպես, ինչպես նշեցինք վերևում:

Ինչո՞ւ մենք չենք կարողանում լուծել այդ խնդիրը: Նշենք միայն յերկու վճռական մոմենտ: Առաջինը—դա ղեկավար կադրերի, մասնավորապես կոլվարների կադրերի խնդիրն ե: Ղեկավար կադրերի ներկա կազմը, կոլվարների կազմը իր զգալի մասով այնքան հեռ ե մնում իր առաջ դրված պահանջներից, այնքան թույլ ե պատրաստված իրագործելու իր դերը պիտոներ կոլեկտիվում, վոր նա բնականաբար չի կարողանում իրագործել ինքնագործության ծավալման խնդիրը: Սա մեկն ե ամենակարեւոր, վճռական պատճառներից,

յայց այդ բոլորը չէ: Յերկրորդ պատճառն
այն է, վոր մենք—թե կոլվարներս և թե պա-
տանեկական կազմակերպության բյուրոների
աշխատողներս, բավարար չափով գիտակցա-
կան կամք չունենք ծավալելու մանուկների
ինքնագործությունը, բավականաչափ պար-
զորեն չենք ըմբռնում, թե ի՞նչ բանի յին ըն-
դունակ յերեխաները: Յեվ պետք է ասել, վոր
Մոսկվայում կայացած պիոներական հավաքի
ժամանակ վոչ միայն կուսակցականները,
բանվորները, վորոնք անմիջականորեն կապ-
ված չեն պիոներ շարժման հետ, այլ և շատ
պիոներ-աշխատողներ ախ ու վախ եյին քա-
շում, տրտնջում եյին, թե մենք բոլորովին
չենք ճանաչում մեր յերեխաներին, չենք ճա-
նաչում պիոներական շարժումը, իհարկե,
խոսքը այստեղ վերաբերում է վոչ թե բացա-
ռությունների, այլ ասվում է ընդհանուր
ստմամբ:

Ի՞նչ պետք է անի և ի՞նչ չպետք է անի
կոլվարը, վորպեսզի խուսափի ինքնագործու-
թյան ճնշման պայմաններ ստեղծելուց: Առա-
ջինը—չպետք է ուղղությունը բռնի դեպի «ա-
ռաջագրանքները», այլ ոպնի յերեխաներին
ծանոթանալ կյանքին, իրենց գործարանին,
ձեռնարկության, կոլտնտեսության, կարիք-
ներին և հաջողություններին, ավելի հաճա-
խակի և ավելի լավ ծանոթացնի յերեխաներին
կուսակցության և կոմյերիտմիության կարե-
մորապետյն խնդիրներին ներկա ետապում:

Վորքան ավելի պիտներներն իրազեկ լինեն իրենց ձեռնարկության, չրջանի հասարակական, արտադրական կյանքին, վորքան ավելի պարզ լինեն նրանց համար մեր յերկրի հերթական խնդիրները, այնքան ավելի վոգեվորությամբ ողակներն և ջոկատները կմասնակցեն հասարակական աշխատանքի այն ճակատամասերին և ճյուղերին, վորոնց մեջ յերկիրը զգում ե առանձնապես սուր պահանջ։ Այն ժամանակ կարիք չի լինի, վորպեսզի կուվարը ինչ վոր «առաջադրանքներ» տա յերեսաններին, դայակի նման մամնի կաշայոյ կերակրի նրանց։ Մեզանում այլևս չի լինի այն դրությունը, յերբ առանց կուվարի ցույմունքներին յերեսանները մնում են անողնական, անգործ, և չեն զգում այն վոգեվորությունը, այն հերոսական աշխատանքը, վոր բուռն թափով կատարվում ե մեր յերկրում։ Սակայն կուվարը յերբեք չի կարող իրագործել այդ խնդիրը, յեթե նա իր ամբողջ հույսը դնի ինչ վոր պատրաստի դեղատոմսերի վրա, վոր նա ստանում ե պատանի պիտներների բյուրոյից, յեթե նա նստի և սպասի չրջաբերականներին, առաջադրանքներին և միայն կեստառ կեստ հետևի նրանց։

ՊԱՅՔԱՐ ՆՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ

Յերկրորդ—մեր անցման չրջանի սուր հասարակություններին զուգընթաց նկատվում են մի շարք այլանդակ, հակասական յերևույթ-

ներ յերեխաներին շրջապատող միջավայրում (կենցաղում և այլն) յերևույթներ, վորոնք յերեխաների գիտակցության մեջ առաջացրնում են բազմաթիվ կասկածներ, տարակուսանքներ, հրատապ, հուզիչ հարցեր: Դժբախտաբար յերեխաները շատ հազվադեպ են դիմում կոլլարներին և ավելի հազվադեպ իրենց ողակին՝ այդ հարցերի բացատրությունը ըստանալու համար: Դրա պատճառն այն է, վոր կոլլարները հաճախ չեն աշխատում տեսնել, թե ինչ հարցեր են հուզում յերեխաներին, հոգ չեն տանում կազմակերպելու ընկերական դրույցներ պիտոներեների հետ. նրանց հուզող հարցերի մասին, չեն կարողանում յերեխաներին անհաշտելի թվացող հակասությունները լուսարանել մեր գլխավոր գծի հիման վրա, պարզել այդ հակասությունների արմատները:

Փոխանակ յերեխաների նկատած՝ մեր կենցաղի այլանդակությունների, մեր արտադրության, ուսման, կուլտուրայի աղաղակող բացերի (մանկական մնասակար գրքերը, կինո նկարները, խաղալիքները և այլն) պատճառները բացատրելու միջոցով վոգեվորելու յերեխաներին համառ պայքարի ձգտումով այդ բոլոր այլանդակությունների և բացերի դեմ, կոլլարները կամ չեն նկատում այդ ամենը, կամ թե բավականանում են միայն միտինգային ճառերով, վորոնք սառեցնում են յերեխաների ցանկությունը ջոկատում գրավելու այդ ցավոտ հարցերի, կասկածների քննությամբ և լուսարանությամբ:

Կուլվարներին շատերն ընդհանրապես պատ-
րաստված չեն, յերեխաների հետ միասին քըն-
նելու նրանց հուզող հարցերը և փոխանակ այդ
գործին մասնակից դարձնելու պատրաստված
ընկերների, «ամաչելով» յերեխաներից, ան-
տեղի վախենալով կորցնել իրենց հեղինակու-
թյունը յերեխաների աչքում, վոչ վոքի ոգ-
նության չեն կանչում, իսկ իրենք ել չեն աշ-
խատում թափանցել հարցի եյության մեջ,
վախեցնում են յերեխաներին, կամ ընդհան-
րապես փակում են «անհաճո» խոսակցու-
թյունները: Մի՞թե կարող ե այս հողի վրա ու-
ճել ինքնագործությունը, մի՞թե կարող ե նը-
ման պրակտիկա առաջացնել և բարձրացնել
պիոներների ակտիվությունը, նրանց քաղա-
քական մարտունակությունը, գիտակցության
աճումը և հասարակական-ուղտակար գործու-
նեյության թափը:

Յերրորդ—պիոներական մորալի (բարո-
յականության) հարցերը շատ են գրադեցնում
յերեխաներին, բայց և շատ անորոշ են նրանց
համար: Պիոներների (և բոլոր յերեխաների)
փոխհարաբերություններում կան շատ ալլան-
դակություններ, վոր ստացել են նրանք ավագ-
ներնդներից: Պիոներների հետ լրջորեն քննե-
լով մի շարք հարցեր այդ ընադավառից (ըն-
կերականությունը սղանների և աղջիկների
միջև, զանազան ազգությունների պատկանող
պիոներների միջև, վերաբերմունքը դեպի մեզ
խորթ գասակարգերի յերեխաները, վերաբեր-

մունքը դեպի «մեծերը», դեպի մոտիկ ընկեր-
ների, ազգականների այն արարքները, վորոնք
վնասում են բանվոր դասակարգի գործին և
այլն), լրջորեն քննելով այս հարցերը, կա-
պակցելով կոնկրետ փաստերի և հանդամանք-
ների հետ, մենք պետք է դաստիարակենք յե-
րեխաներին և կրկին վողեվորենք նրանց գոր-
ծելու, իրենց սեփական շարքերում նկատված
հարաբերությունների, այլանդակություննե-
րի դեմ կազմակերպված պայքար մղելու ճշգ-
տումով:

Իսկ իրականում ինչպե՞ս է դրությունը
անհասարակ: Կամ կոլվարները աչքից բաց են
թողնում այս ամենը, կամ բավականանում
են դադարի խրատներ, կարգալուծ, թե «դա
պիտներին վայել չե»—«չե՞ս ամաչում, և դեռ
պիտներ ես» և այլն: Իսկ թե ինչո՞ւ «այդ պիտ-
ներին վայել չե», ինչու այդ «ամոթ» է և
այլն, պիտների համար մնում է անհասկանա-
լի:

Հաճախ կոլվարը կոպիտ կերպով բղա-
վում է և սպառնում. «դրա համար քեզ կոլ-
լեկտիվից կհեռացնենք, քո հարցը կդնենք
խորհրդում»,—և դնում են, և դուրս են հա-
նում, խորհուրդն էլ անվերջ հանդիմանու-
թյուններ է ուղղում, իսկ թե ինչո՞ւ «դրա հա-
մար» այդպիսի պատիժներ են սահմանվում,
չառ անգամ պարզ չե պիտներենների համար: Սա
յել նույնպես արգելք է հանդիսանում պիտ-
ներենների ինքնագործությանը, վորովհետև

խանգարում ե յերեխաների գիտակցութեան,
նրանց ակտիվութեան զարգացմանը, պիտնե-
րական աշխատանքի ամենակարեւոր բնագա-
վառներից մեկում, այն բնագավառում, վորը
վորոչ նախապայմաններ ե ստեղծում պիտնե-
րական կոլեկտիվի ամրութեան համար, դեպի
մարդիկ դասակարգային ճիշտ վերաբերմունք
ունենալու համար:

ՍՈՎՈՐԵԼ ՆԱՅԵՎ ՍԵԱԼՆԵՐԻ ՎՐԱ

Զորքորդ—յեթե հնարավորութեան շարը-
վի յերեխաներին, սովորել նաև իրենց սեփա-
կան փորձով, այն ժամանակ պիտնեւրական
չարժումը անելիք չի ունենա: Պիոներական
կազմակերպութեանը կյանքի կոմունիստա-
կան դպրոց ե միլիոնավոր յերեխաների հա-
մար: Յեթե այդպես ե, ուրեմն թույլ տվեք
յերեխաներին իրենց սեփական փորձով սովո-
րել, թույլ տվեք նրանց սխալվել, վորպեսզի
նրանք սովորեն այդ սխալներից ե սխալներ
չգործեն*):

Իսկ ի՞նչ ե այս դործում կոլլարի դերը:
Նա սկսեք ե ամեն կերպ յերեխաներին մղի դե-
պի գործնական աշխատանքը, ամենահամբե-
րատար վերաբերմունք ցույց տա յերեխաների

*) Պարզ ե, վոր մենք նպատակ չունենք խաղալ
սխալների հետ, մենք ուզում ենք շեշտել միայն գործ-
նական փորձի կարևորութեանը:

սխալներին և այլն, վորովհետև նրա խնդիրն
ե ողնել յերեխաներին, ողնել նրանց ամանը
և զարգացմանը: Հարցը ողնե՞ք ուղիղ. իրա-
կանում ինչպե՞ս և մեզ մոտ, ինչպե՞ս են վար-
վում մեղանում կոլվարների մեծամասնու-
թյունը: Շատ անթույլատրելի կերպով: Նը-
րանց մեծամասնությունը յերեխաներից ա-
ռաջ ե վաղում, նրանց փոխարեն ե աշխա-
տում, փոխանակ նրանց ղեկավարելու, փո-
խանակ ամեն կերպ ողնելու նրանց հանդիպող
խոչնդոտները, դժվարությունները հաղթա-
հաղթելու համար: Այս ամենը այնքան հանրա-
ծանոթ յերևույթներ են պիտոներ-կազմակեր-
պության կյանքում, վոր կարիք- չկա ավե-
լորդ անդամ կանդ առնել նրանց քննության
վրա:

Այսպես ե, դժբախտաբար մեր կոլվարների
մեծամասնությունը պիտոներական ինքնադո-
ծության հարցում: Նրանցից յուրաքանչյուրը
պարտավոր ե, վորքան ել նրան այդ հանելի
չթվա, կրկին և կրկին անգամ նայել իր «հա-
յելու»—այսինքն իր ղեկավարած ջոկատի
մեջ, վորպեսզի լավ տեսնի իր կոլվարական
ղեմքի թերությունները և իրոք բայլչեփկո-
րեն ճանաչի և խոստովանի այդ թերություն-
ները, վորպեսզի յերեխաների հետ միասին
վճռական կերպով վերացնի այդ թերություն-
ները:

ԱՌԱՆՑ ԿՈԼՎԱՐԻ ԶԻ ԿԱՐԵԼԻ ԱՇԽԱՏԵԼ

Նկատի ունենալով այն ամենը, ինչ մենք

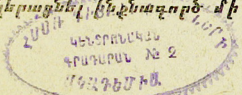
դիտենք մեր կուլվարի մասին, նկատի ունենալով այն դժվարությունները, վորոնց հետ կապված ե պիտներ-աշխատանքի ասպարեզում ոգտակար, լավ կուլվարների կադրեր ներդրավելու հարցը, մի քանի ընկերների դըլխում ծագում ե հետևյալ «գաղափարը»—իրոք հարկավոր են մեզ կուլվարները, թե վոչ: Յեթե կուլվարը ճնշում ե յերեսաների ինքնագործությունը, յեթե այնքան դժվար ե մեզ համար պետքական կուլվարներ ճարելը, յեթե մանավանդ իրենց, յերեսաների շարքերում գոյություն ունի ստեղծագործական ուժերի հսկայական պաշար, յեթե մենք գործնական կյանքում տեսնում ենք, վոր պիտներական ակտիվը հաճախ հիանալի կերպով իրագործում ե բազմաթիվ կոնկրետ աշխատանքներ, ապա դույն հնարավոր ե և արժե առհասարակ դնել այն հարցը, թե ջոկատում կուլվարի կարիք կա՞, թե վոչ: արդյոք չի՞ կարելի դանել մի վորեւե նոր ձև, վորով կոմյերիտմիությունը ղեկավարի պիտներական շարժումը առանց կուլվար-խնամակալի, առանց այդ վատ խրատատույին, ինչպիսիք են այժմվա կուլվարներից շատ շատերը:

Այս տրամադրություններն անպայման վնասակար են: Նրանք խփում են վոչ այնտեղ, վորտեղ հարկավոր ե: Մենք դիտենք, թե յերեսաները վո'րպիսի համակրանք են դգում դեպի ղեկավարը, վորպի'սի կարիք ունեն ավագ, ավելի փորձված ընկերոջ խորհրդին:

Զի յեղել մի որինակ, վոր ջոկատի յերեխա-
 ները, նույնիսկ այն դեպքում, յերբ յեղել են
 մեծ թիվով վատ կողմարներ, հարց դրած լի-
 նեն այն մասին, թե տոհմատարակ կողմար հար-
 կավոր չե: Մենք գիտենք այլ կարգի որինակ-
 ներ, յերբ յերեխաները սկսում են ըմբոստա-
 նալ կոմյերիտական բջիջի դեմ, վոչ թե
 նրա համար, վոր չեն ցանկանում կողմար ու-
 նենալ, այլ նրա համար, վոր կոմյերիտական
 բջիջը չի տալիս այնպիսի կողմարներ, վոր
 հարկավոր են պիտոներենքին: Այդ բնական ե:
 Յերեխաներն ընդունակ են բարձր աստիճանի
 վրա դնել իրենց ակտիվությունը յերկար ծա-
 մանակով, յերբ նրանք ունեն մշտական դեկա-
 վարություն, յերբ նրանք զգում են հուսալի
 հենարան, մշտական ոժանդակություն, վոր-
 պեսզի վստահ լինեն իրենց սեփական ուժերի
 վրա: Դրա համար միանգամայն սխալ ե յե-
 րեխաների ինքնադործության պրոբլեմի կա-
 պակցությամբ դնել այն հարցը, թե կողմար-
 ները ընդհանրապես հարկավոր են, թե վոչ:

ԻՆԲՆԱԳՆԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԵՐ ԱՄԵՆԱ-
 ՈՒԺԵՂ ԶԵՆՔՆ Ե

Ինքնադործության հարցի հետ կապված
 ե նաև ինքնաքննադատության հարցը պիտոներ
 կազմակերպության մեջ: Ինքնաքննադատու-
 թյունը յերեխաների ինքնադործության ծա-
 ծալման ամենաուժեղ գնեքերից մեկն ե: Դրժ-
 վար ե պատկերացնել ինքնադործ մի ջոկատ,

վորտեղ տիրում ե լռության սխտեմը, վորտեղ յերեխաները վախենում են խոսել իրար թերությունների մասին, ջոկատի, կուլարի աշխատանքի թերությունները քննադատելիս ոժանդակություն չեն զգում դեկավարության կողմից: Աշխատանքի նոր սխտեմը, ինքնագործության կուրսը սահանջում ե, վորպեսդի յերեխաները իրոք իրենց զգան կադմակերպության տերերը, սրտացավ վերաբերմունք ցույց տան իրենց կադմակերպության կարիքներին, վճռական պայքար մղեն նրա թերությունների դեմ:

Յեթե այդ չկա, ուրեմն չկա նաև նոր սխտեմի կարեւորագույն մասը, ուրեմն չկա պիոներական ինքնագործության աճման գլխավոր պայմաններից մեկը: Սակայն բավական չե յերեխաներին «ինքնաքննադատության իրավունք տալը». պետք ե տալ նաև հրմարավորություն դրա համար, պետք ե աշխատել ստեղծելու այդ հմարավորությունները, վարպետի յերեխաները իրոք ուզեման և կարողանան ֆննդատել:

Պիոներական աշխատանքներում յեղած թերությունները վերացնելու համար, պետք ե լայն կերպով ծավալել ինքնաքննադատությունը, այնպես, վոր բայլչեիկյան առողջ ինքնաքննադատությունը դառնա աշխատանքի իսկական և լավագույն մեթոդ:

2. ՊԻՈՆԵՐ ԱԿՏԻՎԻ ՀԵՏ ԿԱՏԱՐՎԱԾ
ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ակտիվ և պասսիվ

Ինքնազործության ծախշման ասպարեզում պիտներական ակտիվը խաղում է վճռական դեր: Յերբ մենք դնում ենք պիտներական ակտիվի, նրա հետ աշխատանք տանելու հարցը, յերբեք նկատի չունենք, վոր պիտներների մնացած տմբողջ մասսան պասսիվ է: Մենք նկատի ունենք մի ալ բան, վոր պիտներական մասսան համասեռ (միանման) չէ, թե՛ ըստ տարիքի և թե՛ յուրաքանչյուր տվյալ տարիքի սահմաններում: Մենք չենք կարող այժմ մանրամասն թվել բոլոր այն պայմանները, վորոնք ստեղծում են այդ տարբերությունները, սակայն մեղինց յուրաքանչյուրը կարող է արձանագրել այն փաստը, վոր պիտներական կոլեկտիվի ներսում մենք ունենք ավելի ընդունակ, ավելի զբաղեւ, ավելի ակտիվ, ավելի յեռանդ ցույց տվող, ավելի ժիր յերեխաներ, քան մնացած մասսան և ալ: Մենք ունենք նաև այնպիսի դրություն, յերբ պիտներական կոլեկտիվի ներսում կան 10-16 տարեկան յերեխաներ, պատանիներ, վորոնք, իհարկե խիստ զանազանփում են իրարից իրենց զարգացումով, աշխատանքի ինքնազործ կազմակերպման համար պատրաստված լինելու տեսակետից: Այս հանգամանքը չի կարելի նկատի չունենալ, յերբ մենք վործնականում իրա-

կանացնում ենք յերեխաների ինքնագործության իւրերսը: Մեզ համար միանգամայն պարզ է, վոր մեծահասակները փոքրահասակներից ավելի ընդունակ են զարգացնելու գիտակից, ստեղծագործական ինքնագործություն, վորովհետև այդ բղիտում է այն բանից, թե յերեխաները վոր հասկում են ըմբռնել չրջապատող կյանքի խմաստը:

Մենք տեսնում ենք, վոր յերեխաները կարիք ունեն դեկավարների: Դժվար չէ ստուգել այդ: Բախում, փողոցում և այլն դուք միշտ յերեխաների մի վորևէ խմբի մեջ կտեսնեք մի դեկավարի, վորին վոչ վոք չի նշանակել, այլ իրենք յերեխաներն են առաջ քաշել: Դեկավարների այդ կարիքը զգացվում է նաև մեր պիոներ կադմակերպության մեջ: Պիոներ կոլեկտիվում դեկավարները պարագլխական կատեդորիայի յերեխաներ չեն, վորոնք մեր ոգնությամբ զարգացնում են իրենց ակտիվությունը պիոներների ամբողջ մասսայի հաշվին:

Ճիշտ հակառակը. ջոկելով յերեխաների ակտիվ, հատուկ աշխատանք տանելով նրա հետ, մենք այդ անում ենք նրա համար, վորպեսզի այդ ճանապարհով ել ավելի լավ ծավալենք յերեխաների ամբողջ մասսայի ակտիվությունը, և այդ հաջողվում է մեզ:

Յերեխաների ակտիվը միաժամանակ հանդիսանում է պիոներական ինքնագործության արդյունքը և առաջ շարժող ուժը: Յերեխանե-

րի շարքերում չկա մանկական պատրաստի
ակտիվ: Նա ծնվում և ամբողջ կոլեկտիվի ակ-
տիվ աշխատանքի հիման վրա: Բայց ծնվելուց
հետո նա դառնում և յերեխաների ամբողջ կո-
լեկտիվի ակտիվության հետագա բարձրաց-
ման անհրաժեշտ զենքը, անհրաժեշտ միջոցը,
վորը բարձրացնում և նրա ինքնագործությու-
նը և դնում և ավելի բարձր աստիճանի վրա:

Պիոներ-կազմակերպության սխառեմը,
կառուցվածքը յեղնում և պիոներական ակտի-
վի առկայությունից: Կոլեկտիվի գլխին գրո-
նվում և կոլեկտիվի խորհուրդը, այսինքն նը-
րա կոլեկտիվ ղեկավարը, ջոկատի խորհրդի
ներսում—կոլվարը: Ողակի գլխին—ողակի
ղեկավարը, յուրաքանչյուր խմբակի, բրիգա-
դի, հանձնաժողովի գլխին—«պետը», ավա-
դը (староста) նախագահը, այսինքն ղեկա-
վարներ, ակտիվ պիոներներ, վորոնց առաջա-
գրում են իրենք՝ յերեխաները: Մեր կառուց-
վածքը այսպիսով հնարավորություն և տա-
լիս յերեխաներին բավարարելու կազմակեր-
պիչներ-ղեկավարներ առաջ քաշելու բնական
պահանջը, վորովհետև դա հսկայական դեր և
խաղում նրանց ինքնագործության մեջ:

Բայց միանգամայն պարզ և, վոր սխառե-
մի և պրակտիկայի միջև ներկայումս գոյու-
թյուն ունի բավական մեծ անդունդ: Մենք ու-
նենք և՛ կոլեկտիվի խորհուրդ, և՛ կոլեկտիվի
խորհրդի նախագահ և այլն: Մական լուրջ միշտ
դրանք ստեղծագործող դեմքեր են: Վոչ միշտ

յերեխաների կողմից ընտրվածները խաղում են իրենց իսկական դերը, վուչ միշտ այդ այն է, վորը հարկավոր է յերեխաների ակտիվ ինքնագործության համար:

Մեր կուլվարների մեծամասնության վորակն այնպես է, վոր չի նպաստում յերեխաների ինքնագործության ծավալման խնդիրների իրագործմանը, դրանից ել բղխում է մեր սխտեմի և գործնական աշխատանքի միջև յեղած տարբերությունը:

ՄԵՐ ՊՐԱԿՏԻԿԱՆ

Իսկ ի՞նչ է մեր պրակտիկան յերեխաների ակտիվի հետ կատարված աշխատանքի ասպարեում՝ կուլեկտիվների և բազանների մեծ մասում: Մենք կխոսենք այդ պրակտիկայի թե՛ բացասական և թե՛ դրական կողմերի մասին: Դժբախտաբար բացասական կողմերը ավելի շատ են, քան դրական կողմերը:

Կուլվարների մեծամասնությունը չի հանդիսանում այն ողակը, վորը պետք է միացնի պիոներների բյուրոն, կոմյերիտական բջիջը և կուլեկտիվը, չի մոտեցնում պիոներների բյուրոն և կոմյերիտական բջիջը կուլեկտիվին, այլ ընդհակառակը հաճախ դառնում է պատենչ նրանց միջև, դառնում է կուլեկտիվի աշխատանքների ծուռ հայելին, վորը անճիշտ կերպով է արտացոլում նրա դրությունը:

ԶՄՇԽԱՏԵԼ ՅԵՐԵՆԱՆԵՐԻ ՓՈԽԱՐԵՆ, ԱՅԼ
ՍՈՎՈՐԵՑՆԵԼ ՆՐԱՆՑ ԱՇԽԱՏԵԼ

Ողակը կոչեկտիվում հանդիսանում է հիմնական աշխատանքային բջիջը: Միանգամայն բնական է այստեղից յենթադրել, վոր ողակավարը պետք է նրանում խաղա ողակի ակտիվությունը կազմակերպողի դեր, իսկ կորվարը պետք է կարողանա ողնել ողակի ղեկավարներին կատարելու այն յերեխաների կազմակերպչի պարտականությունը, վորոնց ղեկավարությունը հանձնված է նրանց: Բայց իրականում ինչպես է կատարվում այդ ողնությունը: Փոխանակ համբերատար կերպով սովորեցնելու սղակավարին աշխատել, համբերատար կերպով ցույց տալու նրան սխալները, ողնելով նրան ողակի հետ միասին ուղղել այդ սխալները, կորվարը անմիջական կերպով գրնում է ողակը և այնտեղ ամեն ինչ կարգադրում է ողակավարի փոխարեն, իսկ լավագույն դեպքում նա վոչ մի կերպ չի ողնում ողակավարին: Հասկանալի յե, վոր սա խեղդում է ողակավարի ակտիվությունը և նրա հետ միասին ամբողջ ողակի ակտիվությունը:

Կոչեկտիվի խորհուրդը, ողակավարը և այլն—չարժիչ լծակների, ինքնադրժությունը զարգացնող ուժերի այս ամբողջ սխտեմը դառնում է անկենդան մի սխեմա: Սովորական ղեկավարը ջոկատին մոտենում է վոչ թե վորպես մանկավարժի, վոչ վորպես յերեխաների

ակտիվութիւնը կազմակերպողի, այլ վորպես
մի շինովնիկի, վորը աշխատում ե վորքան
կարելի յե շուտով ազատվել իրեն հանձնա-
րարված աշխատանքից:

Ի՞նչ ե նշանակում լինել ղեկավար ջոկա-
տում, ի՞նչ ե նշանակում համբերատար կեր-
պով վերաբերվել յերեխաների սխալներին:
Յենթադրենք թե ղեկավարը գտնվում ե կո-
լեկտիվի խորհուրդում: Յերեխաների համար
շատ դժվար ե լուծել իրենց առաջ դրված հար-
ցը: Ղեկավարի անարտականութիւնն այն չե,
վոր նա անձամբ լուծի այդ հարցը, վորպես-
դի «արագացնի» աշխատանքը: Վոչ: Նա պետք
ե գործի քննութեան պրոցեսում սովորեցնի
յերեխաներին մտածել հարցերի վրա, քննել և
լուծել այդ հարցերը: Իսկ մեր կոլլարներն ի-
րենք են լուծում հարցերը յերեխաների վո-
խարեն, առաջ են վազում, աշխատում են վոր-
քան կարելի յե շուտ լուծել հարցերը, վոր-
պեսդի ջոկատում աշխատանքը վորքան կարե-
լի յե արագ կատարվի, մոռանալով, վոր եյա-
կանը հարցի արագ լուծումը չե: Անհրաժեշտ
ե հարցը լուծել և աշխատանքը կատարել այն-
պես, վոր յերեխաները անձամբ կատարելով
այդ աշխատանքը, դաստիարակվեն և զարգա-
նան:

Ղեկավարը չի հասկանում, վոր ջոկատի
աշխատանքը ինքնանպատակ չե, նույնիսկ բա-
վական չե գուտ գործնական ոգնութիւն ցույց
տալ սոցիալիստական շինարարութեանը: Այս-

տեղ և հենց ղեկավարի դժբախտությունը։
Կուսակցության վոչ մի անդամը չի առի որի-
նակ, վոր պիտներներն մասնակցությունը հա-
ցամթերումներին ունի միայն այն նպատակը,
վոր յերեխաները, վորքան կարելի յե շատ
հայ համաքեն։ Մնդիրն ավելի բարդ և։ Դա
կայանում և նրանում, վոր յերեխաները մաս-
նակցելով հացամթերումներին, սովորեն տես-
նել դասակարգային թշնամուն, սովորեն կրո-
վել նրա դեմ։ Պիտներները պետք և գործնական
ոգնություն ցույց տան կուսակցությանը,
վորպեսզի պատրաստվեն այն մեծ աշխատան-
քին, վոր սպասում և նրանց, վորպես սոցիա-
լիզմ կառուցողները, յերբ նրանք չափահաս
կդառնան։

Մեր կոլլարները դժբախտ պակասու-
թյուններին մեկն այն և, վոր նրանք չեն կա-
րողանում իրենց աշխատանքը յենթարկել այս
խնդիրներին։

ՆԻՍՏ ԳՈՒՄԱՐՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

Գործնականում յերեխաների ակտիվը
պարզապես դառնում և ղեկավարի կցորդը։
Ղեկավարները չեն կարողանում սովորեցնել
յերեխաներին ինքնուրույն աշխատանք կատա-
րել, չեն վարժեցնում նրանց գործնական աշ-
խատանքի մեջ։ Կախողույն դեպքում ողակա-
վարները բարեխղճորեն, մեխանիկորեն կա-
տարում են կոլլարների առաջադրանքները։
Իսկ կոլեկտիվի խորհուրդը հաճախ հանդիսա-

նում և սլարդապես նիստեր դումարող մի մե-
քենա: Յեթե ջոկատի խորհուրդը կորվարի ղե-
կավարությամբ չսովորի քննել ակտիվի կող-
մից սուսաշաղկիւմ հարցերը, ապա հասկանա-
լի չե, վոր ամբողջ աշխատանքը վերածվում և
դատարկ նիստերի, վորովհետև խնդիրն այն
չե, վոր պետք և միայն քննել որակարգի հար-
ցերը, կարևորն այն և, վոր այդ որակարգի
քննությամբ յերեխաները հասկանան, թե ինչ
և ինչպէս պետք և անի ջոկատը և ի՞նչ և խոր-
հորդի, ակտիվի դերը:

Գործնականում ի՞նչ և հետևում սրանից:
Այն, վոր առաջին, ողակավարների ընտրու-
թյուններին ցույց և տրվում շատ անլուրջ վե-
րաբերմունք, վոր միայն մեղանում, այլ և ի-
րենց՝ պիտներների կողմից: Յերբ պիտներները
տեսնում են, վոր ողակավարի դերը թուլա-
նում և, վոր ողակավարի վրա մեծերը հույս
չունեն, իրենք ել դադարում են նրա վրա հույս
դնելուց: Ել ինչո՞ւ զարմանալ, յերբ հաճախ
հենց լավագույն պիտներները հրաժարվում են
աշխատել, վորպէս ողակավարներ:

Յերկարք, մեղանում յերեխաները նույն-
պէս անլուրջ վերաբերմունք են ցույց տալիս
ջոկատի խորհրդի աշխատանքներին: Խորհուր-
դը հեղինակություն չունի: Զոկատի խորհրդի
կայացրած հանդիմանությունը շատ հաճախ
վոր մի ազդեցություն չի գործում: Յերեխա-
ները չեն սովորել պրակտիկան, այդ չի սովո-
րեցնում նրանց—ջոկատի խորհուրդի վրա

նայել, վորպես իրենց կոլեկտիվ ղեկավարի վրա, նրանք չեն տեսնում, վոր շոկատի խորհուրդը իրոք ղեկավարում ե իրենց աշխատանքը և հոգ ե տանում իրենց մասին:

Յերրորդ, վերոհիշյալ տիպի սիստեմով մենք սպանում ենք յերեխաների հավատքը, դեպի իրենց սեփական ուժերն և ընդունակությունները: Մենք պետք ե դաստիարակենք այնպիսի յերեխաների, վորոնք ընդունակ են հանդգնել, համարձակ և վճռական կերպով պնդել դեպի վորոշ նպատակ, համարձակ և վճռական կերպով պայքարել դրված նպատակի իրագործման համար: Միանգամայն պարզ ե, վոր մեր աշխատանքի սիստեմի աղավաղումը մեծ չափով արգելք ե հանդիսանում նման դաստիարակության:

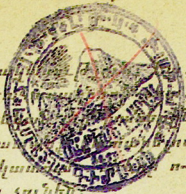
Չորրորդ, կոլվարը չի սովորեցնում յերեխաներին հաղթահարել խոչընդոտները, այլ ինքը նրանց փոխարեն հաղթահարում ե այդ խոչընդոտները, թուլացնում ե պիտներական կոլեկտիվի հեղինակությունը իրենց պիտներների և շրջապատի յերեխաների աչքում: Չուկատից չի ստացվում այն տպավորությունը, վոր պիտներները աճում են և աշխատում: Միանգամայն բնական ե, վոր յերեխաները կորցնում են իրենց հավատը դեպի կոլեկտիվը և մեր կոլեկտիվները «հոսում են»:

Միայն ե, յենթադրել, վոր կարելի չե առանց ինքնագործությունը զարգացնելու կոլեկտիվում ձեռք բերել պիտներական աշխա-

տանքի կենդանի ձևեր և կենդանի բովանդա-
կություն: Յեթե այս ամենը ճիշտ է, վորի
մասին մենք խոսեցինք վերևում (իսկ այդ
ճիշտ է, վորովհետև մեր ամբողջ պրակտիկան
ապացուցում է այդ), ապա ճիշտ է և այն,
վոր այն կոլեկտիվում, վորտեղ չկա յերեխա-
ների ստեղծագործական բուռն ինքնադործու-
թյուն և ձեռներեցություն, աշխատանքի բո-
վանդակությունը և ձևերը կլինեն շատ խեղճ
և աղքատ: Այնտեղ անխուսափելի կերպով
կտիրի ձանձրույթը, անդործությունը, լա-
վագույն դեպքում թմբկահարություն և մի-
այն թմբկահարություն:

ՄԵԾԱՀԱՍԱԿՆԵՐԸ

Մեծահասակների հարցի լուծման ճանա-
պարհին գոյություն ունեն մեծ դժվարու-
թյուններ: Մենք սիրում ենք հաճախ խոսել
այն մասին, վոր կոլվարները պետք է հենվեն
մեծահասակների վրա, պետք է կարողանան
ոգտագործել նրանց: Յեվ պետք է ասել, վոր
մենք շատ հաճախ բավականաչափ հաշվի չենք
առնում այն դժվարությունները, վորոնց հան-
դիսում է կոլվարն այս հարցում: Մեծահա-
սակ յերեխաները իրենց տարիքով, իրենց ու-
ժերով, իրենց փորձառությամբ, վոր նրանք
ձեռք են բերել կոլեկտիվում յեղած ժամանակ,
պետք է լինեն կոլեկտիվի հիմնական ղեկա-
վարների թեկնածուները: Նրանց շարքերից
մենք պետք է ստանանք հիմնական «հրամա-
նատարական ուժերը»:

Բայց այստեղ կա մի հակասություն, ով մոտիկից չփնջում և մեծ գիտե, վոր հենց 15-16 տարեկան դժվար և ներգրավել աշխատանքի կուրեկտիվում: Հաճախ ջոկատվում են ուղակներ գրեթե գոյություն չունեն:

Հեշտությամբ կարելի չե նկատել, վոր մեծահասակ յերեխաները աղմկում, անկարգություններ են անում ջոկատում: Ի՞նչն և դրա պատճառը: Դրա պատճառը միջավայրի վորոշ աղղեցությունն և: Նայեցեք մեծահասակ յերեխաներին: Նրանք վոչ մի տեղ, բացի ճամբարից, տրուսիկներ չեն հաղնում, այլ հաղնում են յերկար շալվարներ, սարքում են իրենց մագերը, աշխատում են «լուրջ» կերպարանք ընդունել: Նրանց թվում և արդեն, վոր տոմթ և մյուսների հետ խաղալ: Մի խոսքով այդ մեծահասակ պիտներները աշխատում են ցույց տալ իրենց չափահասներ՝ այդ բառի վատ իմաստով: Նրանք աշխատում են ձեռք բերել այն բոլոր վատ սովորությունները, վոր կան մեղանում, յերբ մենք ծանրաշարժ ենք չափից ավելի «լուրջ», չնմանվելով մեր տվադ ընկերներին, հին բայլչեիկներին, վորոնք հակառակ իրենց 50-60 տարիքին, չեն կորցրել կենսունակ աշխուժությունը, դյուրաշարժությունը, չեն կորցրել այն լավագույն հատկությունները, վորոնք անհրաժեշտ են կուրեկտիվ կյանքի և աշխատանքի համար: Մեղանում դժբախտաբար քիչ են այդ հատ-

կությունները և մեծահասակները շատ շուտով են վերցնում մեր վատ հատկությունները:

Դրա համար մենք դնելով մեծահասակների հետ կատարվելիք աշխատանքի, նրանց ղեկավարության մեջ ներգրավելու հարցը, պետք է հաշվի առնենք այս հիմնական դժվարությունները և իմանանք, վոր մեծ աշխատանք պետք է կատարել մեծահասակների հետ: Պետք է համառ կերպով բացատրել յերեխաներին այդ սովորությունների վնասակարությունը, խոսել նրանց հետ այն խնդիրների մասին, վորոնք դրված են նրանց առաջ ջոկատում: Բայց այս որինակներով մենք չենք ուզում ասել, վոր պիտինք կոլեկտիվի աշխատանքների ընթացքում ղեկավար ու պատասխանատու պարտականություններ պետք է տալ միայն մեծահասակ պիտներներին, կամ միայն նրանք են մեր հիմնական կադրերը: Այլ ցանկանում ենք ասել, վոր վոչ մի բույեչպետք է մոռանալ, վոր մեծահասակները, այն կադրերն են, վոր մենք կարող ենք և պետք է առաջ քաշենք կոլեկտիվում ղեկավար դեր կատարելու, վորովհետև այդ տարիքում պատանին վորոնում է ինքնուրույն, կազմակերպչական գործեր:

ՉՄՈՌԱՆԱԼ ԴԱՍԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՍԿԶԻՈՒՆՔԸ

Մեր աղտիվի սոցիալական կազմի հարցը խոշորագույն մի հարց է, վոր մենք իրավունք

չունենք մոռանալու: Այդ հարցը դնում են իրենք յերեխաները:

Մնալայման մենք պետք է առանձնապես չեչտ դնենք քաղաքում բանվորների յերեխաներից, իսկ գլուղում բատրակ-կոլխոզնիկ, չքավոր յերեխաներից ահաիվ առաջ քաշելու վրան: Մեր յերկրում տեղի ունեցող դասակարգային պայքարի ծավալումը պահանջում է այդ: Մինչդեռ պրակտիկան ցույց է տալիս, վոր բանվորների և բատրակ-չքավորների յերեխաները շատ հաճախ մնում են սովերի մեջ: Դրա պատճառն այն է, վոր կոլեկտիվներում մենք մինչև այժմ բավարար չստիով չենք սրել դասակարգային մոմենտը:

Պետք է գործը այնպես դնել, վոր պիոները հասակ կերպով գիտենա դասակարգերի գոյության և դասակարգային պայքարի մասին, կարողանա մասնակցել այդ պայքարին, գիտենա, վոր պիոներ կոլեկտիվի ներսում կան յերեխաների դասակարգային տարբեր խմբեր, կան նաև մեզ խորթ հասարակական խմբերից դուրս յեկածներ: Չայնազուրկի յերախայի վրա ազդում է ընտանիքը—այդ հասկանալի յե, դրա համար միշտ վտանգ կա, վոր մեզ անհարազատ դասակարգային խավերին պատկանող յերեխաները ընտանիքի ազդեցության տակ կարող են դառնալ դասակարգային թրշնամիներ: Գործնականում մենք ունենք նման շատ որինակներ:

Մենք պետք է պիոներներին զինենք դասա-

կարգային աշարջությամբ, մենք պետք է միանգամայն պարզ և վորոշ ասենք նրանց, վոր մեզ անհարադատ դասակարգային խմբավորումներին պատկանող այն յերեխաները, վորոնք գտնվում են կոլեկտիվում, պետք է դառնան մեր կողմնակիցները, մենք պետք է աշխատենք վորպեսզի նրանք ակտիվ կերպով պայքարեն այն ընտանիքի դեմ, վորի մեջ մեծանում են նրանք:

Այս հարցի կապակցությամբ դրվում է նաև մեր պիոներ-ակտիվի սոցիալական կազմի հարցը: Ինչպես տեսանք, հաճախ կոլեկտիվում ակտիվ աշխատանք կատարելու համար ընտրվում են լավ ճառող յերեխաներին, վորոնք կարողանում են «փայլել»: Մենք ամենքս գիտենք, վոր Ծառայողների, ինչպես և ճայնադուրկների յերեխաները իրենց զարգացման մակարդակով ավելի ակտիվ են ցույց տալիս իրենց մեր ջոկատներում (դեթ արտաքինպես), իսկ բանվորների յերեխաները հաճախ անտաշ են կոչո-կոպիտ, սակավախոս և ընդհանրապես քաշված: Ծատ հաճախ պիոներները նրանց չեն նկատում, իսկ յերբ մոտենում են ողակավարի ընտրության հարցին, ընտրվում են այնպիսիներին, վորոնք ավելի ճոճըռան խոսել գիտեն և ավելի զրադետ են: Հենց դրա համար ակտիվ ընտրելիս մենք պետք է ոգնենք պիոներներին, նայել և տեսնել այդ լուսկյաց յերեխաներին (բանվոր, չքավոր) ոգնել պիոներներին գտնելու այդ յերեխանե-

րի մեջ դրական հատկութիւններ, վերոնք անհրաժեշտ են վորեւ աշխատանք կազմակերպողի համար:

Ուրեմն պիտներական ստորին ակտիվի սոցիալական կազմի խնդիրը պետք է լինի մեր ուշադրութեան կենտրոնում: Մեր ողակամարների, ողնականների, ի պատիվ խմբակների ղեկավարների ընտրութեան ժամանակ պետք է ընտրենք բանավորների, կոյտնտեսականների, չքավորների, բնարականների և աշխատավոր դյուղացիութեան պերեսոաներին:

Մի քանի խոսք կոմյերիտական կորիզի մասին, պարզ է, վոր յերբ մենք խոսում ենք պիտներ-ակտիվի և առանձնապէս մեծահասակների ակտիվի մասին, մենք խոսում ենք առաջին հերթին կոմյերիտական կորիզի մասին: Մենք պետք է այնպէս անենք, վոր կոմյերիտական բջիջները կոմյերիտական կորիզի վրա նայեն, վորպէս այն յերեսոաների խրմբի, վորոնք անմիջականորեն պիտներական աշխատանք են կատարում և պատասխանատու յեն շոկատի և նրա ղեկավարման համար: Պետք է փորձել դումարելու բջիջների բյուրոների ժողովներ կոմյերիտական կորիզի հետ միասին քննելու կոլեկտիվի խորհրդի նախագահի թեկնածութիւնը: Կարելի չե՛ հարցը դնել, վոր կոլեկտիվի խորհրդի նախագահները լինեն գլխավորապէս պիտներ-կոմյերիտականները և գրանով նրանց անմիջականորեն կապել կոմյերիտական բջիջի հետ: Կոմյերի-

տական բջիջը ջոկատի առաջ այս կամ այն խնդիրը դնելիս պետք է առանձնապես զրույց ունենա, առանձնապես մշակի այդ խնդիրները կոմյերիտական բջիջի հետ միասին այն տեսակետից, թե ի՞նչ պարտականություններ են դրված այդ յերեխաների վրա, վորպես կոմյերիտականների, վորպես բջիջի ներկայացուցիչներին կոլեկտիվում: Իսկ մեղանում հաճախ այնպես է լինում, վոր պիտներ—կոմյերիտականները անկարգապահ են, հրաժարվում են աշխատանքից, չեն կարողանում անձնական շահերը կապակցել հասարակական շահերին, ջոկատի և կոլեկտիվի խնդիրներին, որինսկ չեն հանդիսանում յերեխաների համար:

3. ՄԵՐ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ուրեմն ի՞նչ պետք է անենք մենք: Ամենից առաջ պետք է նկատի ունենալ, վոր անկարելի յե լուծել յերեխաների խնդնադործության ծավալման հարցերը, յեթե զուգընթաց կերպով չլուծվի ղեկավարների պրոբլեմը:

ԿՈԼԵԿՏԻՎԻ ՅԵՎ ԿՈԼԼԱՐԻ ՄԱՍԻՆ

Կոլեկտիվի խորհուրդը: Ինչպե՞ս պետք է աշխատի նա: Կոլեկտիվի խորհրդին պետք է իրավունք տալ վոչ միայն լինել ջոկատի ղեկավարը, այլ և հնարավորություն տալ նրան իրադործել այդ իրավունքը, իսկ այդ հնարավորությունը նրան կարող ենք տալ միայն այն ժամանակ, յերբ մենք իրոք վստահ կլինենք,

վոր աւելիմն ընդունակ ե մեծ դեր խաղալու
կոլեկտիվի կյանքի ղեկավարման գործում:

Կոլեկտիվի խորհուրդը պետք է լրջորեն
պատասխանատու լինի կոլեկտիվի գրության,
ներա սխալների համար: Կոմյերիտական բջիջը
պետք է ամենի հաճախակի հիշեցնի կոլեկտիվի
խորհրդին նրա պարտականությունները, վոր-
պես ջոկատի ղեկավարի, նրա պատասխանա-
տվությունը կոլեկտիվի գրության համար թե՛
պիտներների և թե՛ կոմյերիտական բջիջի ա-
ռաջ:

Պետք է աշխատել, վոր կոլխորհրդում յե-
րեխաները հարցերը քննելիս իրոք ըմբռնեն
նրանց եյությունը: Պետք է աշխատել, վոր
կոլ. խորհուրդը հետևի ընդունված վորոշում-
ների իրադործմանը, վորպեսզի կոմյերիտա-
կան բջիջը կոլեկտիվի հարցերը քննելիս չմո-
ռանա կոլ. խորհրդին: Պետք է աշխատել, վոր
կոլ. խորհուրդը իրավունք և հնարավորու-
թյուն ունենա ուղղակի կերպով կապվելու
պիտներների բյուրոյի և կոմյերիտական բջի-
ջի հետ ջոկատի աշխատանքի մի շարք կարե-
վոր հարցերի շուրջը: Պետք է աշխատել, վոր
կոլեկտիվի, պիտներ-բյուրոյի և կոմյերիտա-
կան բջիջի միջև կապող ողակ հանդիսանա վոչ
միայն կոլվարը այլ և կոլեկտիվի ընտրովի որ-
դանը, նրա խորհուրդը:

Ողակ: Պետք է աշխատել, վոր ողակավա-
րը իրոք կազմակերպչական դեր խաղա իր ո-
ղակի ներսում: Որինակ: Յերբ պիտներները

դիմում են դանազան հարցերով, նրանց պատասխանում են, վոր նախ պետք է դիմել ողակավարին, հիշեցնում են յերեխաներին, վոր իրենց բոլոր հարցերը նախ պետք է լուծեն ողակի ներսում: Այս բոլոր մանրամասնությունները մեծ դեր են խաղում, յերբ կրում են վորոշ սխառեմի բնույթ, վորը յերեխաների գիտակցության մեջ արմատացնում է այն միտքը, թե ողակը իրոք միայն անունով չէ, վոր գոյություն ունի այլ առանձին դեր ու հեղինակություն ունի, ուրեմն և ամեն հարցով պետք է դիմել կողմարին կամ կոլխորհրդին: Այս համաձայնությունը չափազանց վտանգավոր է: Ողակին վերաբերվող ամեն մի հարց նախորոք պետք է քննել ողակում ապա նոր կոլխորհրդում:

Կողմարը պետք է շատ մեծ ուշադրություն կենտրոնացնի ողակավարների աշխատանքի վրա, շարունակ սովորեցնի, ցույց տա նրանց, թե ինչ և ինչպես պետք է անել, ընկերաբար բացատրի, թե ի՞նչն է սխալ կատարված նրանց մոտ, միաժամանակ առաջ չվաղի նրանցից, այլ ասի «փորձիր այսպես անել, և քեզ կհաջողվի»: Յերբեմն, յերբ անհրաժեշտ է, կողմարը պետք է ներկա լինի ողակի հավաքին, յերեխաներին տա համապատասխան խորհուրդներ, վորպեսզի նրանք իրենց ողակավարին աջակցեն, իսկ յեթե ողակավարը արժանի չէ դրան, ողնի ընտրել ավելի լավ ողակավարի:

Մենք պետք է աշխատենք, վոր ողակը իրոք ինքնուրույն դառնա իր աշխատանքում: Այդ նպատակին կարելի չե և պետք ե հասնել ամենից առաջ նրանով, վոր մենք հրաժարվում ենք կոլ. խորհրդի պատրաստի անվերջ առաջադրանքների սխտեմից: Բայց մենք դժբախտ կարող ենք հասնել այն ժամանակ, յերբ սովորեցնենք յերեխաներին դիտել իրենց շրջնապատուկ կյանքը և դառնել այնտեղ իրենց ուժերը գործադրելու ասպարեզ, յերբ ողակը և ողակի յուրաքանչյուր անդամը շարունակ կմտածի այն մասին, թե արդյոք իրենց թաղում կա՞ն այնպիսի յերեխաներ, վորոնք կարիք ունեն պիտներական ողնության, թե արդյոք իրենց դյուղում կա՞ն յերեխաներ, վորոնք չեն սովորում, ինչո՞ւ չեն սովորում, ինչով կարելի չե նրանց ողնել և այլն:

Մենք պետք է աշխատանքը այնպես դնենք, վոր յերեխաների մտքում ողակը արմատանա, վորպես իրոք ինքնագործ աշխատանքային բջիջ կոլեկտիվում:

Մենք պետք է աշխատենք, վոր յերեխաները իրավունք ձեռք բերեն քննադատելու կոլվարի սխալները: Ի հարկե, յես չեմ ասում, վոր պետք է քննադատությունը դարձնել խաղ, յես նկատի ունեմ այն, վոր ղեկավարը պիտներների ավագ ընկերն ե՝ կոլեկտիվի ղեկավարը: Այդ նշանակում ե, վոր նա ղեկավարում ե նաև յերեխաների քննադատությունը, ինչպես և իր սեփական աշխատանքի ջըն-

նադատությունը, վորպեսզի նա պատասխա-
նատու զգա իրեն յերեխաների առաջ: Սա այն
կարեւորագույն միջոցն է, վորով պետք է
պայքարել ղեկավարների այն թեքումների
դեմ, վորոնք արտահայտվում են ջոկատի վե-
րաբերմամբ հրամանատարի, ղեկավարի, պե-
տի դեր կատարելու մեջ:

ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՊԷԼ ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԲԶԻՋԻ ՀԵՏ

Պիոներները իրավունք պետք է ունենան
գնալ կոմյերիտական բջիջը և քարտուղարի,
ադիտ-պրոպի ու այլ ղեկավար ընկերների ոգ-
նությամբ ժողովում դնել մի շարք հարցեր
կոլվարի աշխատանքում նկատված անորմա-
լությունների մասին: Այստեղ, իհարկե, պիո-
ներների քննադատությունը պետք է ունենա
լուրջ հետևանքներ կոլվարների վերաբեր-
մամբ, այլապես այդ բոլորը կոպեկ չարժե:
Կոմյերիտական բջիջը պետք է լուրջ կերպով
ստուգի պիոներների ցուցմունքները կոլվարի
ոխալների մասին, և յեթե այդ պահանջվում
է, չպետք է կանգ առնի նույնիսկ կոլվարին:
Աշխատանքից հեռացնելու առաջ, միաժամա-
նակ կոլվարին յենթարկելով հասարակական
դատի (կոմյերիտական դոնբայ ժողովում,
կոլեկտիվի, կուսակցականների և բանվորնե-
րի հետ միասին): Սա մեծ չափով կնպաստի
լուսաբանելու կոմյերիտության ղեկավա-
րության խնդիրները պիոներների վերաբեր-

մամբ և կոլլարի աշխատանքի առանձնահատկությունները, կուժեղացնի կոմյերիտականների հետաքրքրությունը դեպի պիոներ-աշխատանքը և այլն: Իսկ լավ կազմակերպված հասարակական դատը կարող է դառնալ լուրջ դիսպուտ չափահաս բանվորների մասնակցությամբ, այն մասին, թե ինչպես պետք է մոտենալ յերեխաների դաստիարակության, նրանց դեկավարման խնդիրներին: Իրենք պիոներները կարող են մեծ դեր խաղալ նման ժողովներում, նրանց պետք է հնարավորություն տալ շարժելու ծնողներին, հետաքրքրություն արթնացնելու նրանց մեջ:

Կոլեկտիվի կամ բազայի հավաքում կոլլարի աշխատանքը քննելիս անպայման պետք է ներկա լինեն կոմյերիտական բջիջի բյուրոյի ներկայացուցիչները: Այդ հավաքույթի դեկավարողը չպետք է լինի քննադատող կոլլարը, վորպեսզի յերեխաները չքաշվեն:

Մենք պետք է աշխատենք նաև, վորպեսզի պիոներ կոլեկտիվի աշխատանքի ասիլի կամ պակաս կարևոր բոլոր հարցերը, վորոնք քննվելու յեն կոմյերիտական բջիջում, քննվեն պիոներ-ակտիվի, պիոներ կոմյերիտականների ներկայությամբ և անպայման կոլեկտիվի խորհրդի մասնակցությամբ: Այդ կողմի բջիջին ասիլի լավ ծանոթանալ և գտնել քննվող հարցի ճիշտ լուծումը: Այս բոլոր միջոցառումների հետևանքով տեղերում, բջիջներում կարելի յե այնպես անել, վոր յերեխաները

իրոք զգան, վոր իրենք իրենց կազմակերպու-
թյան տերերն են, վորպեսզի ղեկավարները
ըմբռնեն և իրադրծեն իրենց խնդիրները,
դառնան ավագ ընկերներ և վոչ թե խնամա-
կալներ, վորպեսզի մեր գիրեկախիվներում
մենք չսալառնենք ոգում, ալլ հաշիւի առնենք,
թե ինչ են ուզում յերեխաները և ի՛նչ կարող
են անել նրանք:

ՌԱՅՈՆԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎԸ

Կարող ե թվալ, վոր այս հարցը անմիջա-
կան կապ չունի կոլվարի հետ: Այդպես չե:
Կոլվարը պետք ե հաշիւի առնի լավագույն ախ-
տիվիստներին, չըջանային աշխատանքների
առաջ քաշելու նշանակությունը: Այդ աշխա-
տանքի համար յերեխաների ճիշտ ընտրու-
թյուն կատարելու և նրանց ողնելու տեսակե-
տից նրա դերը չափազանց մեծ ե: Ռայոնական
(չըջանային) բյուրոների աշխատանքին յերե-
խաներին մասնակից դարձնելու համար կան
աշխատանքի մի շարք հիանալի ձևեր, վոր
պետք ե զարգացնել:

Մեր պրակտիկան ցույց ե տվել, թե վոր-
քան կենսունակ են պիտներների ռայոնական
շտարները, վորոնք ղեկավարում են աշխա-
տանքի կոնկրետ ճյուղեր, ամենից առաջ հար-
վածային գործերը: Անհրաժեշտ ե դարդացնել
կոլեկտիվների յինթառայոնական խորհուրդ-
ներ ստեղծելու վորձը հարվածային աշխա-
տանքներ կատարելիս, յերբ խորհուրդները ի-

րազործում են կոլեկտիվի մի խմբի ղեկավարությունը: Կոլեկտիվների յենթաշրջանային խորհուրդների միջոցով ռայոնական շտաբի գիրեկտիվները հասցվում են ջոկատներին, նրանք շտաբին իրազեկ են դարձնում ջոկատներում տեղի ունեցող աշխատանքների և անցքերի մասին: Ջոկատների յենթաշրջանային խորհուրդը, ապահովելով շրջանի գիրեկտիվները պիոներներին հասցնելու դործը, մեծ չափով առաջ ե մղում հետ մնացող կոլվարներին:

Պետք ե աշխատել, վորպեսզի շրջանային շտաբները և ջոկատների յենթաշրջանային խորհուրդները յերեխաների մասսայի համար չլինեն պատահականություն, անակընկալ, այլ վորպեսզի նրանք ընտրվեն և հաշվետու լինեն ակտիվի կոնֆերանսների առաջ:

Պրակտիկան անպայման արդարացի ե պիոներական դրուժինաների և բրիգադների ստեղծումը բյուրոյին կից, կոնկրետ ձեռնարկումներն անցկացնելու համար:

«Թեթև հեծելազորի» խմբերը պետք ե հատկապես սլայդար մղեն այն բյուրոկրատական յերեույթների դեմ, վորոնք նկատվում են պատ. կոմ. կադմ. բժիշկների և շրջբյուրոների կողմից կոլեկտիվների ղեկավարման ասպարիղում, ստուգելով, թե շրջբյուրոյի և պիոներական շտաբների գիրեկտիվները ինչպես են հասնում կոլեկտիվներին և պիոներներին, ինչպես ե ղեկավարում բժիշը, քնած չե՞ ար-

դյոք կոչվարը, կոչեկտիվի խորհուրդը մարտական աշխատանք կատարում և, թե վոչ, և այլն: «Թեթև հեծելազորը» պետք և անողորհարձակում դործի այն բյուրոկրատական վերաբերմունքի դեմ, վոր ցույց և տրվում պիտենքներին արհմիութենական, կոոպերատիվ և այլ հասարակական կազմակերպություններին կողմից:

Մի շարք կազմակերպություններում աշխատում եյին պիտենքների հրահանգչական բրիգադներ, վորոնք վոչ միայն կարողանում եյին դրսեվորել դործերի խկական դրությունը կոչեկտիվում, այլև դործնական ոգնություն եյին ցույց տալիս աշխատանքի կազմակերպման դործում: Յերեսաները դալիս եյին ողակները, ներկա եյին լինում հավաքներին և վոչ միայն արձանագրում եյին, թե ինչ և կատարվում այնտեղ, այլ տեղն ու տեղը, մյուս ողակների փորձի հիման վրա ցույց եյին տալիս, թե ի՞նչպես պետք և դնել այս կամ այն դործը:

Պետք և պրակտիկա դարձնել ակտիվի դործնական խորհրդակցություններ դումարելը, վոչ թե հանդիսավոր կոնֆերանսներ, այլ դործնական խորհրդակցություններ, լրջորեն ջննելով այն հարցը, թե ի՞նչպես պետք և դնել այս կամ այն աշխատանքը կոչեկտիվներում:

Յուրաքանչյուր խորհրդակցություն պետք և նվիրվի աշխատանքի մի վորև քնադավառի: Որինակ, դպրոցական ինքնավարության

մեջ ընտրված պիոներների աշխատանքը և նրանց ղեկավարումը Ֆորպոստի, կոլեկտիվի կողմից, Ֆորպոստը ինչպես և ոգնում դարձրին, մոտենալու արտադրությանը, Ֆորպոստի, կամ կոլեկտիվի դերը կրոնական ազդեցությունների դեմ դպրոցում պայքար մղելու տապալիզում, ինչպես պատրաստվել գալիք գատիկի և այլ «տոներին» դեմ պայքար մղելու համար:

Խորհրդակցությունը շատ բազմամարդ չափաք և լինի, վորպեսզի յերեխաները հնարավորություն ունենան արտահայտվել և լսել մյուսներին: Դրա համար մեծ շրջաններում աժելի լավ և ակտիվը հավաքել խմբերով, կամ նախապես շրջյուրոյին կից անցկացնեն կարեվորադույն բաղանների և դպրոցների ամենից ավելի կայուն յերեխաների խորհրդակցություններ, վորպեսզի հետո նրանց ոգնությամբ կարելի լինի անցկացնել ակտիվի յենթաշրջանային խորհրդակցություններ նույն հարցի շուրջը:

Պետք է սխառեմ դարձնել նաև պիոներական ընտրովի կոնֆերանսները (չրջանային, մարզային), ճիշտ այնպես, ինչպես յեղան հավաքի ժամանակ (դժբախտաբար վոչ ամեն տեղ):

Այս պիոներական կոնֆերանսներում պետք է քննության յենթարկվի պիոներների բյուրոյի ամբողջ աշխատանքը, բայց այնպես, վոր այդ քննադատությունը, իհարկե, ունենա

լուրջ հետևանքներ նրանց համար, վորոնց կը-
քննադատի կոնֆերանսը: Կրկնում ենք, դրանք
պետք է լինեն ընտրովի կոնֆերանսներ: Յեթե
չըջանային բյուրոն իր առաջ խնդիր ե դնում,
պիտներական ակտիվին հաշիվ տալ իր կատա-
րած աշխատանքի մասին, պետք ե այնպես ա-
նել, վոր կոնֆերանսի պատգամավորները, ի-
րոք ընտրվեն ջոկատներում, վորպեսզի տրվ-
յալ չըջանի բոլոր ջոկատները իմանան, վոր
կոնֆերանս ե գումարվում, վոր նրա առաջ
դրված են այս կամ այն խնդիրները, վորպես-
զի այդ կոնֆերանսից հետո նրանք հնարավո-
րություն ունենան հաշիվ պահանջել իրենց
պատգամավորներից:

Ահա այն միջոցառումների գումարը, վոր
արդեն հաստատվել ե ստուգվել ե մեր գործ-
նական աշխատանքով, վոր մենք ամեն կերպ
պետք ե զարգացնենք, վորոնք մեզ բավակա-
նաչափ լայն հնարավորություններ կտան պիտ-
ներական ակտիվին մասնակից դարձնելու կադ
մակերպության ղեկավարման գործին, ե ի-
րոք ոգտադործելու պիտներական կազմակեր-
պության բյուրոյի աշխատանքին ոգնելու հա-
մար: Պիտներական ակտիվը հասարակական
խոշոր ուժ ե, վոր մենք թերազնահատել ենք,
բայց վորը մենք անպայման պարտավոր ենք
գնահատել ե մեզ ոգնության կանչել:

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՁԵՍՂԱԼ

Մենք պետք ե աշխատենք նույնպես, վոր-
պեսզի կոմյերիտական կոմիտեները, դիրեկ-

տիմներ տալով պիոներների բյուրոյին, հաշ-
վի առնեն պիոներական ակտիվի այն խորհրդ-
դակցությունները, վոր դումարում և պիոներ-
ական բյուրոն:

Պետք և աշխատել, վորպեսզի կոմյերիտ-
միության կոմիտեները և կոմյերիտական կոն
ֆերանսները, գնահատական տալով բյուրոյի
աշխատանքին, առաջին հերթին այդ աշխա-
տանքը գնահատեն այն տեսակետից, թե վո՛ր
չափով բյուրոն կարողացել և պիոներական
ակտիվին մասնակից դարձնել իր աշխատան-
քին, վո՛ր չափով նա կարողացել և հենվել այդ
ակտիվի վրա:

Բյուրոյի աշխատանքի քննադատությու-
նը պետք և ունենա լուրջ հետևանքներ, վոր-
պեսզի յերեխաները խմանան, (անհրաժեշտ և,
վորպեսզի բյուրոն այդ մասին տեղեկացնի
յերեխաներին), թե ինչպես են իրադործված
պիոներական կոնֆերանսի այս կամ այն վորո-
շումը, այս կամ այն ցանկությունները և ա-
ռաջարկությունները: Դժբախտաբար առայժմ
այդ չկա, նույնիսկ կենտրոնում:

Պետք և աշխատել, վորպեսզի պիոներների
բյուրոները իրոք յենթարկվեն պիոներական
մասսայի վերահսկողությանը: Սակայն այդ
քնավ չի նշանակում, վոր պիոներների բյու-
րոն պետք և «մանկանա»: Կան լայն հնարավո-
րություններ, առանց կեղծելու յերեխաների
հետ, հաստատ հիշելով մեր ղեկավար դերը
պիոներ կոլեկտիվի վերաբերմամբ, դառնալ

իրոք յերեխաների վերահսկողութեան յենթա-
կա, վորպեսզի չլինի այնպիսի դրութիւն,
յերբ պիտները վոչինչ չգիտե շրջանային բյու-
րոյի դոյութեան մասին: Նա, ով ուշադիր հե-
տեմէլ ե յերեխաներին, շատ լավ գիտե, վոր
յերեխաները շուտ են հասկանում իրենց հան-
գեպ ցույց տրվող վերաբերմունքի կեղծ լինե-
լը: Նրանք զգում են, յերբ ենք մենք նրանց
հետ լուրջ խոսում, վորպես ավագ ընկերներ,
յերբ ենք խոսում միայն պարտականութիւն-
նից դրդված: Յեւ չկա ամէլի վատ բան, քան,
յերբ նրանք զգում են այդ կեղծ շեշտը: Նրանք
մեզ չեն համատուում և իրավունք ունեն չհա-
մատալու, յեթե նկատեն այդ կեղծ վերաբեր-
մունքը, հետեաքար նրանց վրա հենվելու,
նրանց ոգնութեան մասին խոսք լինել
չի կարող: Մեր մեթոդը յերեխանե-
րի գիտակցական դաստիարակութիւնն
ե, և վոչ թե մեխանիկորեն նրանց գլխին ամեն
տեսակի «բարոյական» խրատներ կարգալը:

ԱՎՏԻՎԸ ՊԵՏՔ Ե ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ

Պարզ ե, վոր այն ամենը, վորի մասին խո-
սեցինք վերևում, ինքնիրեն չի կատարվում:
Ակտիվ յերեխաներ շատ կան, բայց յերեխա-
ների ակտիվը պետք ե ստեղծել, պատրաստել:
Զխոսելով այն մասին, վոր իրենք կոլվարնե-
րը պետք ե կարողանան յերեխաների շարքե-
րից հայտնաբերել լավ կազմակերպիչների,
նրանք պետք ե ոգնեն յերեխաներին իրենց հա-
մար ընտրելու լավ դեկավարներ: Պետք ե սո-

վարեցնել յերեխաներին, վորպեսզի նրանք հա-
րողանան իրենց ընկերների մեջ նկատել ղեկա-
վարի լավագույն հատկությունները: Սա
յուրջ խնդիր է: Մենք ամեն ոք թե՛ մեծահա-
սակների և թե՛ փոքրահասակների շրջանում
տեսնում ենք այն հետևանքները, վորոնք ար-
դյունք են սեփական շարքերից կազմակեր-
պիչներ առաջ քաշելու անկարողության:

Բայց ակտիվը հայտնաբերել դեռ բավա-
կան չէ: Պետք է նրան պատրաստել աշխա-
տանքի, պետք է նրան սովորեցնել, ոգնել նը-
րան: Այդ ոգնությունը, այդ ուսումը չպետք
է պատահական բնույթ կրեն, այլ պետք է
դառնան սխառն, մտածված լինեն լրջորեն և
ապահովվեն անհրաժեշտ պայմաններով (մե-
թոդական ձեռնարկեր, միջոցներ և այլն):

Նա ով կարծում է, թե հեշտ գործ է պիո-
ներական ակտիվը հայտնաբերել և դաստիա-
րակել, խորապես սխալվում է: Անհրաժեշտ է
ուշի ուշով հետևել յերեխաների վարմունքին,
կուլեկտիվում, տանը, փողոցում, վորպեսզի
պարզ լինի թե ի՞նչ է պահանջում յերեխան իր
ղեկավարներից, ի՞նչն են նրանք գնահատում
իրենց ղեկավարների մեջ և այդպիսով յերե-
խաների շարքերից հայտնաբերել ամենայն-
ուանդուն, ձեռներեց, կուլեկտիվիստորեն տրա-
մադրված յերեխաներ:

Կոլեկտիվի խորհուրդը պետք է դարձնել
կոլվարների մշտական, սիստեմատիկ դպրոց:
Կոլեկտիվի խորհուրդը վոչ-միայն պետք է
հրահանգի յերեխաներին, թե ի՛նչ պետք է ա-
նել առաջիկայում այլև պետք է ցույց տա, թե
ի՛նչպես պետք է անել: Կոլեկտիվի խորհրդի
ժամանակի վորոշ մասը պետք է նվիրվի հրա-
հանգչական գրադմունքների—ցույց տալու
յերեխաներին նոր յերգեր, նոր խաղեր և այլն:
Յեթե որինակ կոլեկտիվի խորհուրդում վորո-
շում է կայացվում, դեպի յենթաշեփ գյուղը
դահուկային արշավ կազմակերպելու մասին,
սպա վատ չի լինի, յեթե այդ արշավը փոքր
ձևով նախապես անցկացվի կոլեկտիվի խոր-
հուրդի հետ միասին, վորպեսզի ողակավար-
ները գործնական կերպով պատրաստվեն ջո-
կատային արշավի համար: Հասկանալի յե,
վոր նման րեպետիցիայից հետո ակտիվը իրոք
կզեկավարի իր ողակներին արշավի ընթաց-
քում և մեծ չափով կհեշտացնի ողակավարի
աշխատանքը արշավում: Կարելի յե բերել նը-
ման բազմաթիվ որինակներ, սակայն բոլորն
եւ խոսում են նույն բանի մասին, վոր կոլեկ-
տիվի հավաքը վոչ միայն պետք է լինի կոլեկ-
տիվի գործերը քննելու վայր, այլ և մի դըպ-
րոց, վորը գործնական կերպով պատրաստում
է ակտիվը կատարելու իր դերը ողակներում,
խմբակներում, անկազմակերպ յերեխաների
չրջանում և այլն:

Մենք պետք է սխառեմ դարձնենք ողակա-
վարների բաղային կուրսերը, առանձնապես
ողակավարների հերթական վերընորոթյուն-
ների կապակցությամբ: Ողակավարների ընտ-
րությունից հետո պետք է ցույց տալ նրանց,
թե ինչպես պետք է աշխատել, ինչպես սկսել
գործը: Նման կուրսերից հետո յերեխաները
պալիս են իրենց ողակները միանգամայն նո-
րոզված: Նրանք իրենց գլուխ են միանգամայն
վստահ և համարձակ, վորպես ողակավար-
ներ:

Մենք պետք է սխառեմ դարձնեն նույնպես
մի շարք շրջանային միջոցառումներ: Պիոներ-
ների բյուրոյին կից պետք է գոյություն ու-
նենան պիոներական ակտիվի պատրաստման
կուրսեր, զվարճարանների (затейник) ռա-
դիո-խմբակների, ավիո-խմբակների կազմա-
կերպիչների, պատի թերթերի խմբագիրների
կուրսեր, կոլխորհուրդների նախագահների
դպրոցներ և այլն: Նման կուրսերի կազմա-
կերպումը ապահովում է մի կողմից կոլեկ-
տիվների համար ակտիվ պատրաստելու գոր-
ծը, իսկ մյուս կողմից մեծ ոգնություն և ցույց
տալիս շրջանային բյուրոներին: Շրջանային
բյուրոները հնարավորություն ունեն արդ-
կուրսերից իրենց համար ստեղծել զանազան
բրիգադներ՝ ոգնելու աշխատանքի համա-
պատասխան ճյուղերին: Մենք ունենք ողի-
նակներ, յերբ ակտիվի կուրսերը պիոներների
բյուրոյին տվել են շատ արժեքավոր նյութեր

այն հարցի մասին, թե ինչպես պետք է կադ-
մակերպել աշխատանքի այն ընդամասը
պիտոներ կոլեկտիվում, վորին նվիրված են այս
կամ այն կուրսերը: Պատրաստելով պիտոներ-
ակտիվը, բյուրոն կուրսերը դարձնում է հիա-
նալի լաբորատորիա:

Մենք պետք է ամեն կերպ տարածենք
Մոսկվայի Բառամանի ռայոնի փորձը, վորը
կարողացել է պիտոներների Կենտրոնական տու-
նը հատկացնել պիտոներական ակտիվի հետ
տարված աշխատանքներին: Նրանք շարաթա-
կան մի որ ամբողջապես հատկացնում են ակ-
տիվի հետ տարվող աշխատանքին: Այդ որը
ամբողջ Կենտրոնական Տունը իր բոլոր հրա-
հանդիշներով, խմբակներով, կայաններով
ամբողջովին յենթարկված է ռայոնի պիտոնե-
րական ակտիվի սպասարկման խնդրին: Յերե-
խաները այդ որը ստանում են կոնսուլտացիա
դանազան հարցերի շուրջը: Նրանք հնարավո-
րություն ունեն այդ որը աշխատել խմբակնե-
րում, կայաններում, ստանալ նոր ունակու-
թյուններ, վորոնց կարիքը զգացվել է նրանց
մոտ կոլեկտիվի աշխատանքի ընթացքում: Ո-
րինակ, կոլեկտիվում ռադիո-խմբակի ղեկա-
վարը խմբակի աշխատանքում հանդիպել է
վորոշ դժվարությունների, վոր ինքը մենակ
չի կարողացել հաղթահարել: Յեվ ահա նա
հնարավորություն ունի ակտիվի որը գալ
Պիտոներական տունը և կայանի, խմբակի հրա-
հանդիշի հետ կամ Տան արհեստանոցում կա-

տաքելու համապատասխան փորձեր և գտնել իրենց զբաղեցնող հարցի պատասխանը: Այնտեղ, վորտեղ կան պիոներական ակումբներ, նրանք նույնպես իրենց մոտ մի որ պետք և հատկացնեն պիոներական ակտիվին:

Ահա այն ձեռնարկումների դումարը, վորոնց իրադործումը դժվար չե յուրաքանչյուր յեռանդուն կոլվարի և պիոներների բյուրոյի համար: Կտակած չկա, վոր սա միայն մինիմումն և: Պրակտիկան, փորձը կթելադրեն մի շարք նոր և հետաքրքրական ձևեր ակտիվի պատրաստման, նրա ուսուցման ասպարիզում:

Ակտիվի պատրաստման բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները պետք և նախորոք հաշվի առնվեն պիոներների բազաների և բյուրոների աշխատանքի պլանավորման ժամանակ, նրանց բյուջեն կազմելիս: Այլապես կարող և այնպես լինել, վոր յերբ ցանկություն և կամք կառաջանա վո՛չ ուժեր և վո՛չ միջոցներ կլինեն այդ ցանկությունները և կամքը իրադործելու համար:

ԱՐՏԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՅԵՎ ՊԻՈՆԵՐ-ԱԿՏԻՎԸ

Այժմ համառոտ կերպով կանգ առնենք արտադարոցական աշխատանքի և մեր պիոներական-ակտիվի խնդրի վրա: Համառոտ ենք խոսում վոչ թե նրա համար, վոր այդ հարցը կարևոր չե, այլ վորովհետև մենք դըժ-

բախտաբար այս բնադավառում չափազանց քիչ փորձ ունենք: Ներկայումս պետության և արհմիութենական կազմակերպությունների կողմից ծավալվող արտադարոցական աշխատանքը մեծ պահանջներ են դնում մեր ամբողջ կազմակերպության, ինչպես և պիտոներական ակտիվի առաջ: Մենք պետք է աշխատենք, վորպեսզի այն պիտոները, վոր կարողացել ե գեկավար դառնալ կոլեկտիվի ներսում, կարողանա նույնպես դառնալ իրեն մոտիկ գտնվող անկազմակերպ յերեխաների խմբերի ղեկավարը: Պիտոներ-կոլեկտիվների կոլվարները պետք է դառնան բակի յերեխաների, անխնամ յերեխաների խմբերի ղեկավարներ:

Մենք գիտենք, վոր հեշտ գործ չե թափանցել «փողոցային» յերեխաների շրջանը: Դա պահանջում է, վորպեսզի ամենից ավելի ամուր պիտոներները դառնան այդ գործի նախաձեռնողները: Մենք գիտենք նույնպես, վոր տարերային կերպով կազմակերպված յերեխաների խմբերին պիտոներների կողմը գրավելու համար պետք է նախ նվաճել նրանց ղեկավարներին: Այդ պետք է անել խելացի կերպով: Արտադարոցական աշխատանքը ծավալելիս, մենք պետք է առանձնապես ուշադրություն դարձնենք ամենից ավելի հետամնաց, ամենից ավելի անկազմակերպ յերեխաների խմբերին մեր կողմը գրավելու վրա: Այս գործում, վորպես հարվածային ուժ մենք պետք է ոգտագործենք մեր պիտոներական ակտիվը, վոր-

ըր պետք ե անկազմակերպ յերեխաների կազմակերպման աշխատանքներին մասնակից դարձնի պիտներական ամբողջ մասսային, վորպեսզի պիտներները չնստեն իրենց ահումբում և սպասեն հույս ունենալով, թե անկազմակերպ յերեխաները ինքնաբերաբար կզան իրենց մոտ, այլ գնան փողոց և այնտեղ յերեխաներին ներգրավեն կոլեկտիվի մեջ:

Աշխատելով անկազմակերպ յերեխաների հետ, մենք պետք ե նրանց շարքերից հայտնարերենք մանկական ակտիվ, վորպեսզի նրա միջոցով ավելի ամուր կազմակերպենք մեր յերեխաների ազդեցությունը և առաջին հերթին այլ ակտիվը ներգրավենք մեր շարքերը: Յեւ վորովհետեւ այլ ակտիվը շատ մեծ ե, ուրեմն մեր շարքերը կաճեն վոչ թե միավորների, այլ հարյուր հազարավոր յերեխաների հաշվին:

Անհրաժեշտ ե գումարել անկազմակերպ յերեխաների հետ ավելի շփում ունեցող, նրանց հետ ավելի ակտիվ և խելացի աշխատանք տանող պրոֆեսիոնների հատուկ խորհրդակցություններ: Պետք ե կազմակերպել պիտներ-մասսավիկների, ամենից ավելի դժվար յենթարկվող անկազմակերպ յերեխաների հետ հարմածային աշխատանք կատարողների կուրսեր: Պետք ե հատկապես սովորեցնել յերեխաներին, թե ինչպես պետք ե մոտենալ անկազմակերպների ղեկավարներին, վորոնք հաճախ դիմադրում են պիտներներին և չեն ուզում ի-

րենց տղաների ղեկավարությունը զիջել նրանց: Անկազմակերպների հետ տարվող աշխատանքի ասպարիզում հարվածային պիտոներների կուրսերում պետք է սովորեցնել համապատասխան խաղեր, յերգեր, այսինքն յերեխաներին զինել մի շարք գործնական գիտելիքներով ու ունակություններով, վորպեսզի նրանք հնարավորություն ունենան աշխատել անկազմակերպների շրջանում, այստեղ մենք նկատի ունենք, վոչ թե այն անկազմակերպ յերեխաներին, վորոնք ինքնահոսով գալիս են մեզ մոտ, այլ նրանց, վորոնք չեն գալիս և վորոնց մենք պետք է կարողանանք մոտենալ ինքներս:

Անկազմակերպների ղեկավարներին ներգրավելով կոլեկտիվում, մենք չպետք է նրանց կտրենք իրենց նախկին շրջանից, ինչպես այդ լինում է հաճախ: Այդ յերեխաները կտրում են իրենց կապը նախկին ընկերների հետ: Անհրաժեշտ է նրանց առաջ դնել հետևյալ խընդիրը՝ աշխատի՛ր, վորպեսզի քո ընկերները պիտոներ դառնան: Մենք պետք է Արհմիությունների և Լուսրաժնի հետ աշխատենք նաև արտադպրոցական մանկական ակտիվի հետ, վոր աշխատում է մանկական հրապարակներում, ակումբներում, գրադարաններում, մի խոսքով ստացիոնար արտադպրոցական հիմնարկներում: Մենք պետք է մանկական խումբակների կազմակերպիչներին, ավագներին հրավիրենք գործնական խորհրդակցություն-

ներին և կոնֆերանսներին, նրանց համար կազմակերպենք կուրսեր, նրանց աշխատանքին աջակցելու և ղեկավարելու համար:

Մենք գործն աշնպես կազմակերպենք, վոր արտադարոցական մանկական ակտիվի այդ կուրսերը խաղան յերկու տեսակի դեր, մի կողմից ամբապնդեն արտադարոցական մանկական ակտիվը, իսկ մյուս կողմից ծառայեն վորպես միջոց և պիտոներական շարքերը լայնացնելու համար: Վոչ մի կասկած չկա, վոր բաղաններին, բյուրոներին կից ստեղծված այս կամ այն խորհրդակցություններում, կուրսերում ներգրավվող 100 յերեխայից մինիմում 90 ատկուսը այդ կուրսերից հետո դառնում են պիտոներներ:

4. ՅԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Յեղրակացենք: Վերևում ասվածները կարելի չե բաժանել հինգ մոմենտի:

Մեր յերկրի զարգացման նոր պայմանները և դրանից բղխող պիտոներ-կազմակերպության զարգացման նոր պայմանները մեր առաջ նոր ձևով են դնում ինքնադործության պրոբլեմը, նոր ձևով են դնում յերեխաներին կազմակերպության ղեկավարման դործին մասնակից դարձնելու պրոբլեմը: Չի կարելի լուծել ինքնադործության պրոբլեմը, առանց յերեխաներին մասնակից դարձնելու կազմակերպության ղեկավարմանը, սուանց պիտոներ-

րական ակտիվի հայտարարման և պատրաստման ճիշտ սխառեմի:

Ակտիվ յերեխաները շատ են, բայց մանկական ակտիվը պետք է ստեղծել, աճեցնել, դաստիարակել: Իսկ այդ պահանջում է մանկական ակտիվի հետ աշխատելու վորոշ սխառեմ, և վոչ թե հույսը դնել պատահականության վրա:

Ինքնագործության պրոբլեմը պիոներկազմակերպության մեջ չի կարելի լուծել, առանց լուծելու ղեկավարների պրոբլեմը:

Յեւլ ամենից գլխավորը, չպետք է խաղալ պիոներկազմակերպության տիրոջ դերը, այլ յուրջ կերպով աշխատել յերեխաների ակտիվի հետ: Նա, ով խորապես չի հասկանա, վոր առանց մանկական ինքնագործության՝ չի կարող լինել իսկական պիոներական կազմակերպություն, նա, ով չի հասկանա, վոր առանց հենվելու մանկական ակտիվի վրա, առանց նրա ոգնության, մենք չենք կարող իրագործել մեր խնդիրները,—նա միայն կարող է խաղալ, կեղծել յերեխաների հետ, նա յերբեք չի կարող լուծել մեր առաջ դրված պրոբլեմները, նա յերբեք չի կարող իրագործել յերեխաների կոմունիստական դաստիարակության գործի ղեկավարման խնդիրները:

Բայց մենք կարո՞ղ ենք լուծել ինքնագործության խնդիրը: Այդ ապացուցում է մեր շարժման կոլեկտիվ փորձը, սոցիալիստական շինարարության հաջողությունների հսկայա-

Վան անումը և նրա հետ միասին մանկատան
մասսաների ակտիվությունը, վորոնք
պայմաններ են ստեղծում ե՛լ ավելի ծավալե-
լու պիոներական շարժումը:

ՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՐՅԵՐ

1. Ի՞նչպես պետք է հասկանալ այս թե-
զիսը, վոր առանց յերեխաների ինքնագործու-
թյան չկա պիոներական կազմակերպություն:
Ի՞նչու ներկա պայմաններում նոր ձևով ե դըր-
վում պիոներական ինքնագործությունը պրոբ-
լեմը: Վո՞րն ե այդ նորությունը:

2. Ինչո՞ւ մենք ասում ենք, վոր մանկա-
կան ակտիվի հետ տարվող հատուկ աշխատան-
քը բնավ չի նշանակում, վոր պիոներական
մասսան պասսիվ ե: Վորո՞նք են պիոներական
ակտիվի անելիքները:

3. Ինչո՞ւ վնասակար ե կոլվարների դերի
թերազնահատումը մանկական ինքնագործու-
թյան պրոբլեմը լուծելիս:

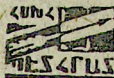
ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0039241

124)
ԳԻՆԸ 80 ԿԱԳ.

A $\frac{I}{4404}$

Մ. Րեյխրուդ
Детская самодеятельность и работа
с пионерским активом

Госиздат 1933 Эривань